

Здружението за Заштита на правата на детето

ПРОГРАМА

**ЗА РАБОТА НА ЗДРУЖЕНИЕТО ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА
ДЕТЕТО за период 2015 година**

СКОПЈЕ, МАЈ 2015

ВОВЕД

Политичките, економските, социјалните, културолошките помени кои се одвиваат во Р. Македонија, пропратени со социјални проблеми генерираат и нови социјални појави, кои бараат од зедницата соодветна реакција. Општеството се соочува со проблеми врзани за невработеноста, сиромаштијата, менталното здравје. Новите појавни облици на употребата на дроги и алкохол, трговија со луѓе, проституцијата, експлоатација на децата. Последиците од сиромаштијата се манифестираат со неисхранетост особено на децата, исклучување на децата од училиште, и нивно вклучување во најлоши форми на злоупотреба на детскиот труд (деца на улица) или во трговија со луѓе.

Сиромаштијата и ограничениот пристап до социјалните услуги ги лишува семејството и примарната мрежа, да осигураат квалитетна и навремена грижа кога станува збор за потребите на своите членови, особено за децата.

Не можеме да говориме за успешна реализација на активности, а да не го споменеме програмскиот патоказ и несебична вклученост и помош на институциите и органите во Република Македонија, во решавање на актуелниот статус на сите ранливи групи население во моментот државата преку донесување на стратешки документи, закони и непосредни активности обезбедува подигање на степенот на вклученост и подобрување на состојбата на граѓаните. Со дополнувања на системот на социјалната заштита се овозможи учество на невладиниот сектор во вршењето на определени услуги од социјалната заштита. Низ системот на акредитација и финансиска поддршка на невладините организации се проширува опсегот и се подига квалитетот на услугите на граѓаните во заедницата. Ова ја отсликува интенцијата на Македонија за пристапување во европските иницијативи за обезбедување социјална вклученост.

Една од особено драгоцените придобивки во равојот се големите ентузијастички членови и волонтери кои веруваат во длабоко сензибилната мисија на Здружението за Заштита на правата на детето, кои нештедејќи го своето време, користејќи ги своите капацитети, спроведуваат активности за поддршка на ранливите деца во Република Македонија со промовирање на основните принципи и вредности на: доверба, посветеност, одговорност, храброст, неутралност, единство и универзалност, комуникација и тимска работа.

Добрите практики и остварените резултати на планот на организацискиот развој ни даваат за право да веруваме дека во овие **две** години ќе направиме уште еден позитивен чекор во подобрување на капацитетите и дека успешно ќе одговориме на предизвиците со кои се

соочуваме во локалната заедница. Примарна заложба ќе ни биде да обезбедуваме квалитетни и навремени услуги за ранливите категории на население.

Здружение за заштита на правата на детето

Здружението за заштита на правата на детето (*Defence for Children Rights*) е формирано во ноември 1998 година.

Здружението е невладина, непрофитна и непартиска доброволна организација, чија основна цел е да ги штити правата на детето. Својата активност ја темели на Конвенцијата за правата на детето. Во склад со тоа, активностите на здружението се насочени кон воведување и примена на закони, политики и практики кои овозможуваат унапредување на добросостојбата на детето, заштита на неговите права и полно учество на детето во општеството. Во досегашниот период на постоење, здружението реализираше голем број на важни проекти, со цел да се прошири идејата за заштита на правата на детето, да ја истражи состојбата на децата и ранливите групи деца, организира помош и заштита, ја мобилизира заедницата во активностите и ја информира јавноста за состојбата на децата и остварувањето на правата. Ова придонесе Здружението да добие акредитација во Министерството за труд и социјална политика за давање на социјални услуги на граѓаните како и финансиска поддршка за реализација на определени проектни активности во корист на децата.

Основни принципи, задачи и цели на Здружението во третирањето на правата на детето се:

- имплементација на Конвенцијата за правата на детето во домашното законодавство и практика;
- подигање на свеста за правата на детето и создавање чувство на солидарност со децата од целиот свет;
- поттикнување и оценување на примената на правата на детето предвидени во меѓународното право, а особено правата предвидени со Конвенцијата за правата на детето;
- преземање активности за надминување на сосостојбата со непочитување или кршење на правата на детето;
- основање и раководење со детски центри (Центар за детска правда, Центар за деца на улица) за унапредување и примена на ефикасни механизми за заштита на правата на детето во конкретни области и ситуации,
- лобирање
- а измени и унапредување на легислативата од областа на правата на децата;
- здружување во национални и регионални коалиции и мрежи на невладини организации кои работат на полето на детските права;
- организира симпозиуми, семинари, тркалезни маси, Прес-

конференции за печат поврзани со афирмацијата и заштитата на правата на детето.

Преку реализација на проекти и програмски активности придонесува во создавањето еднакви можности за развој на децата и младите, особено на вулнерабилните групи, афирмација на демократските вредности и јакнење на младите за активно и одговорно учество во заедницата.

- Воочување на социјалните ризици и проблеми, по пат на анкетање, разговори со децата и нивните родители, учителите, наставниците, клучните луѓе во заедницата,
- Јакнење на децата, младите и нивните родители со едукација и развој на социјални вештини,
- Давање психосоцијална поддршка на загрозените групи на деца,
- Припрема и описменување за влегување и останување во образовниот систем,
- Организирање разновидни предавања на актуелни теми,
- Реализација на разновидни културни, рекреативни, спортски активности организирани во дневниот центар, во вид на екскурзии надвор од Скопје,
- Остварување соработка со сите субјекти кои допринесуваат за заштита на правата на детето, давање помош и заштита со цел унапредување на нивното ментално, емотивно и телесно здравје
- Развивање канали за комуникација и соработка со владини тела, институции, локалната самоуправа
- Поддршка и развој на цивилното општество преку умрежување со други локални, национални и меѓународни невладини организации
- Воспоставување и негување соработка со бизнисот,
- Промовирање на работата на здружението и дневниот центар во електронските и пишаните медиуми

МИСИЈА: Почитување и заштита правата на детето без оглед на расата, бојата на кожата, полот, јазикот, вероисповедта, политичкото или друго убедување, националното, етничкото или социјалното потекло, имотната состојба, попреченоста, потеклото или друг статус на детето или на неговиот родител или законски застапник загарантирани со Конвенцијата за правата на детето.

ВИЗИЈА: Нашата визија е да создадеме свет во кој детето ќе ги ужива и остварува своите права на ментална, физичка и социјална благосостојба според највисоки стандарди и ќе може да оствари хармоничен развој на личноста, да расте во семејна средина во атмосфера на среќа, љубов, почит, сигурност и разбирање.

НАШИТЕ ВРЕДНОСТИ: Нашиот успех се темели на добро поставениот систем на вредности: Доверба, Сигурност, Посветеност, Одговорност, Храброст, Комуникација и Тимска работа

ПРОГРАМСКИ АКТИВНОСТИ

Здружението и во наредниот период, ќе развива проекти и активности кои ќе овозможуваат создавање можности за развој на децата и младите, подигање на капацитетот за нивно учество во заедницата, афирмирање на различностите.

Заради тоа програмите и проектите ќе бидат насочени кон унапредување на социјалните вештини, намалување на ранливоста како и на социјалната исклученост, образованието и воспитанието, нивно вклучување во институциите и општествените текови, застапување за остварување на правата на детето. ЗЗПД ќе прави напори да придонесе во подобрувањето на поврзаноста помеѓу поединецот и заедницата.

Едукативен забавен дневен детски центар за деца на улица Шуто Оризари

Здружението ќе продолжи да го развива Дневниот Центар „Едукативен забавен дневен детски центар за деца на улица“ во Шуто Оризари, кој е формиран во февруари 2006 година, со имплементирање на Проектот за развој на Општините (финансиран од Светска Банка и Министерството за финансии). Во континуитет, од формирањето до денес, работи со ранливи групи на деца и нивните семејства, нивната непосредна животна и социјална средина. Во давањето помош и заштита на децата и нивните семејства, центарот развиваше активности поврзани со владините институции, други невладини организации, локалната самоуправа, соодветните Министерства, амбасадите, донатори.

Бидејќи, фокусот на центарот се децата на улица, кои претставуваат најранлива група на деца, како значајни соработници и финасиски подржувачи на одредени проектни активности се: Министерството за труд и социјална политика, Градот Скопје, приватана донација на ТИНЕКС и Детска фондација-Песталоци.

Работата на дневниот центар опфаќа повеќе програмски активности:

1. Идентификување деца на улица и други деца во социјален ризик подразбира теренска работа, остварување непосреден контакт со децата и нивните родители, мотивирање за посета на дневниот центар, воспоставување на контакти со лица и институции за покривање на потребите на детето и семејството,
2. Остварување на сите права на оваа категорија на деца на улица, особено во поглед на уписот во Матичната книга на родени, здравствена заштита и правото на образование, со цел децата да бидат вклучени во образовниот процес и редовно да посетуваат настава,
3. Застапување и Лобирање во изготвување на образовни програми за деца кои ја надминале возраста за упис во прво одделение,

4. Работа со децата во дневниот центар, преку индивидуална работа, процена на статусот на детето во однос на неговата возраст, семеен, социјален, здравствен, образовен и воспитен статус,
5. Програма за поддршка на деца со променливо однесување. Работа со дете и група на деца, на намалување на стресните и трауматските околности во кои се нашле, со цел зачувување на нивното психосоцијално здравје и подигање на нивните капацитети за заштита во предизвиците и тешките околности,
6. Откривање на деца кои се злоупотребувани и запоставени од своите родители или од други возрасни и вклучување на сите релевантни институции преку активности кои ќе обезбедат психосоцијална поддршка, правна и институционална помош и нивна заштита,
7. Програма за поддршка на децата кои се во период на пубертет,
8. Програма за поддршка на децата кои се соочуваат со проблеми во учењето. Запишување на децата во училиште и нивна поддршка да останат во образовниот процес, преку дополнителна работа со нив во совладување на наставното градиво,
9. Едукативна поддршка. Вклучување на детето во соодветна програма за работа со деца во рамките на дневниот центар: подигање на социјални вештини, учат за основни едукативни вештини, стекнување и одржување на хигиенски, работни и културни навики, развивање на интелектуалните и креативните потенцијали преку работилниците со богата содржина: вклучување во образовната програма, креативни, спортско-рекреативни и музички работилници, прославување родендени на децата,
10. Задоволување на различните потреби: одржување на личната хигиена, следење на децата од здравствен аспект, обезбедување на здравствената заштита, имунизација и здравствена едукација,,
11. Континуирани средби и работа со семејствата на децата на улица, да се едуцираат децата но и родителите за правата (вклучително и правата на детето), за обврските за правилен раст и развој на детето, како и прашања од различни области, заради подигнување на нивната свест за припадност на локалната и општествената заедница.
12. Информативно едукативна работа со родителите на индивидуално и групно ниво со цел подигање на нивните капацитети за остварување и заштита на правата на детето, за нивно просоцијално однесување и поврзување во системот за помош,

13. Согласно програмите за поддршка на децата се понудени вон училишни активности. Децата се вклучени во спортски активности и хобија согласно нивните индивидуални капацитети и потенцијали. Во нив тие имаат можност да се дружат со други деца на слична возраст како и да се развиваат на психички и физички план. Придобивките од спортот се многу значајни за децата и квалитетно и структурирано го поминуваат нивното слободно време што е неопходно за канализирање на вишокот енергија и вознемирувачките чувства кои се типични за периодот на пубертетот во кои се наоѓаат повеќето деца. Посети на одредени институции и места од образовно-културен и забавен карактер за децата, организирање на детски претстави како начин на нивно претставување и вклучување во заедницата, вклучување во организирани форми на зимување и летување,
14. Компјутерска едукација и Информатичко образование (изучување на основни-базични поими и вештини за користење на компјутерски вештини-апликации: word и excel.
15. Остварување соработка со градинката, основните училишта, институциите од областа на здравството, социјалната заштита, црвениот крст, невладините организации заради давање непосредна помош и заштита,
16. Лобирање во поглед на поголема ангажираност на единиците на локалната самоуправа, со цел да водат грижа за социјалните проблеми на населението особено за заштитата и остварување на правата на категоријата деца на улица,
17. Поддршка за користење на просториите во градинката „8-ми Април“ за непречено работење на Дневниот Центар за деца на улица од страна на локалната самоуправа, општината Ш.Оризари заради поголем опфат и работа со овие деца и нивното семејство, со цел ресоцијализација и реинтеграција на децата на улица и нивно ангажирање во корисни активности,
18. Поголема вклученост на наши семејстава/корисници во благородната мисија – економско и социјално засилување на маргинализираните групи во рамките на регионалната платформа за активизам “Лице в лице“ (www.licevlice.mk), преку уличното списание „Лице в лице“ Македонија преку иницијативите на нво „Публик“ кој третира теми за демаргинализација, кој ги поттикнува компаниите да бидат општествено одговорни, креирајќи нов пристап, комуникациски вештини и работни навики кај продавачите од најранливите слоеви во општеството.

Организирање стручна расправа за проблемот на деца на улица

Во текот на 2010 година, Владата на Р. Македонија ја донесе Националната стратегија за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост во Р.М, со која се определи за низа мерки и активности за намалување на сиромаштијата и социјалното вклучување на ранливите групи граѓани. Во овој документ, определено место имаат невладините организации како алтернатива и партнер на државата во реализација на политиките во доменот на социјалната инклузија, на децата во социјален ризик, особено кога станува збор за децата Роми. Во таа насока, Здружението за заштита на правата на детето ќе организира стручна расправа со невладините организации и релевантните субјекти вклучени во реализација на стратешките цели за намалување на сиромаштијата и социјалната инклузија, кога станува збор за работа со деца на улица, нивните родители и заедницата. Согледувањата на ова поле, искуствата и резултатите од работата и предлози за натамошно делување во доменот на проблемите на деца на улица, ќе бидат од особена полза во размената на искуствата и остварувањето соработка на невладините организации и другите носители на политики и активности.

Организирање стручна конференција и воспоставување соработка со земјите од поблиското опкружување

Заради спроведување на различни програми и активности, здружението и во наредниот период ќе соработува со меѓународни и меѓувладини институции и невладини организации. Во доменот на работа со поединци и групи на социјално исклучени лица, особено кога станува збор за работа со деца и заштита на правата на децата, Р. Македонија, со бројни стратешки определби, законски решенија, пракси и активности, се доближува до принципите на политиките на земјите членки на Европската Унија.

Здружението за заштита на правата на децата, ќе прави напори во наредниот период да организира конференција со цел воспоставување меѓународна соработка и размена на политики, пракси и активности на невладините организации на полето на заштитата на правата на детето.

Мониторинг на правата на детето

Мониторингот како процес, здружението за заштита на правата на детето го спроведува на повеќе нивоа. Мониторингот се остварува на ниво на дете и група со цел поттикнување осетливост на поширокото опкружување на детето за согледување и создавање услови за остварување на правата на детето. Потоа, припрема известување до надлежните институции за состојбата и за напредокот во унапредувањето на положбата на детето/децата. Здружението има активен однос и учествува во постапките за заштита на правата на детето и ги застапува неговите права и интереси.

На национално ниво, здружението ќе учествува во подготовка на Детскиот алтернативен извештај за состојбата со правата на детето во

Р. Македонија, кој го припрема невладиниот сектор за Комитетот за правата на детето при ООН со седиште во Женева.

Вклучување во изработка на стратегии, закони и други документи поврзани со заштитата на детето

Здружението за заштита на правата на детето ја следи примената/имплементацијата на меѓународните и националните документи и закони кои се однесуваат на создавањето услови и остварувањето на правата на детето. Со свои иницијативи, предлози и непосредно учество, здружението ќе придонесе кон хармонизација на легислативата со ЕУ и ОН као и со најдобрата пракса на земјите на ЕУ и во светот.

Остварување на соработка и координација, програмски активности во заедницата

За да ги остварува своите задачи и активности, здружението соработува и комуницира со министерствата, центрите за социјална работа и установите за социјална заштита, училиштата, здравствените установи, невладини и хуманитарни организации. Заради спроведување на различни програми и понатаму ќе соработува и со меѓународни меѓувладини и невладини организации.

Ќе продолжи во учество на заеднички акции и заедничкиот развој за долгорочна програма со цел унапредување на состојбата на децата на улица, за позитивни промени во образовниот процес на локално и национално ниво, ќе го подобрува пристапот до образование на децата од ранливи категории, документирани и претставени до надлежни институции, ќе ги зајакнува капацитетите за подобра социјална интеграција во заедницата од страна на развиената мрежа на локално ниво од шест невладини на организации во Шуто Оризари (ЗЗПД, РРЦ, Хера, Сос Детско село, Надеж, Амбрела) со можност да се изгради партнерство со други граѓанските здруженија и владините институции.

Јакнење на капацитетот на Здружението за Заштита на правата на детето.

Со цел подигање капацитетот на здружението, заради следење на остварувањето на правата на детето и давање непосредна помош и заштита на вулнерабилните групи на деца, на волонтерите на здружението им се овозможува едукација преку учество на состаноци, семинари, работилници, конференции, организирани од здружението или други носители на овие активности.

Организациска одржливост и зајакнување на човечките ресурси во рамките на организациите членки на Мрежата

Организациска одржливост и зајакнување на човечките ресурси во рамки на организациите членки на Мрежата, а која се фокусира на: Унапредување на капацитетите на членките на мрежата за обезбедување директни сервиси за деца на улица; Унапредување на заштитата на правата на децата; Воспоставување и функционирање на извршната канцеларија на мрежата.

Издавачка дејност и изготвување на ВЕБ страна

Здружението ќе прави напори одредени трудови од областа на заштитата на правата на детето и резултатите од својата работа да ги промовира преку публикување, изготвување промотивен материјал (брошура), ВЕБ страна и на страната на Дневниот центар за деца на улица со социјално – хуманитарни активности кој ќе имаат за цел подигање на јавната свест за придонес во решавање на прашања од социјалната сфера. Овие активности ќе се спроведуваат преку кампањи, акции, едукативни и креативни работилници и др. во соработка и поддршка на владините институции, граѓанскиот и корпоративен сектор. За успешна имплементација на активностите ќе се врши координација, следење и поддршка, ќе се подготват насоки за спроведување на активностите на локално ниво, како и ќе се изработат промотивни материјали (постери, флаери, фото документација, видео запис и сл.).